

Ενότητα 5^η

Δήγηση: Μάρτυρες §§ 18 – 19

Κείμενο

18. *Τῶν τοίνυν ἄλλων στρατειῶν καὶ φρουρῶν οὐδεμιᾶς ἀπελείφθην πώποτε, ἀλλὰ πάντα τὸν χρόνον διατετέλεκα μετὰ τῶν πρώτων μὲν τὰς ἐξόδους ποιούμενος, μετὰ τῶν τελευταίων δὲ ἀναχωρῶν. καίτοι χρῆ τούς φιλοτίμως καὶ κοσμίως πολιτευομένους ἐκ τῶν τοιούτων σκοπεῖν, ἀλλ' οὐκ εἴ τις κομᾶ, διὰ τοῦτο μισεῖν· τὰ μὲν γὰρ τοιαῦτα ἐπιτηδεύματα οὔτε τούς ιδιώτας οὔτε τὸ κοινὸν τῆς πόλεως βλάπτει, ἐκ δὲ τῶν κινδυνεύειν ἐθελόντων πρὸς τούς πολεμίους ἅπαντες ὑμεῖς ὠφελείσθε.*

19. *Ὅστε οὐκ ἄξιον ἀπ' ὄψεως, ὧ βουλή, οὔτε φιλεῖν οὔτε μισεῖν οὐδένα, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν· πολλοὶ μὲν γὰρ μικρὸν διαλεγόμενοι καὶ κοσμίως ἀμπεχόμενοι μεγάλων κακῶν αἴτιοι γέγονασιν, ἕτεροι δὲ τῶν τοιούτων ἀμελοῦντες πολλὰ κάγαθὰ ὑμᾶς εἰσιν εἰργασμένοι.*

Το κριτήριο αξιολόγησης του πολίτη

Μετάφραση

18. Ποτέ ως τώρα δεν έμεινα πίσω από καμιά εκστρατεία ή φρουρά, αλλά όλη τη ζωή μου έχω περάσει αναχωρώντας μαζί με τους πρώτους στις εκστρατείες και επιστρέφοντας μαζί με τους τελευταίους. Και όμως πρέπει αυτούς που πολιτεύονται με φιλοτιμία και ευπρέπεια να τους κρίνει κανείς σύμφωνα με αυτά, και αν κάποιος τρέφει μακρά μαλλιά, να μην τον αντιπαθεί γι' αυτό· γιατί τέτοιες συνήθειες ούτε τους πολίτες βλάπτουν ούτε το δημόσιο, ενώ όλοι εσείς ωφελείσθε από αυτούς που θέλουν να κινδυνεύουν εναντίον των εχθρών.

19. Συνεπώς, βουλευτές, δεν είναι σωστό ούτε ν' αγαπούμε ούτε να μισούμε κανέναν από την εξωτερική του εμφάνιση, αλλά να τον κρίνουμε από τα έργα του. Διότι πολλοί που μιλούν λίγο και ντύνονται ευπρεπώς έχουν γίνει αίτιοι μεγάλων συμφορών, ενώ άλλοι που αυτά παραμελούν σας έχουν κάνει πολλά και καλά.

Λεξιλογικά σχόλια

Ομόρριζα - Παράγωγα

διατετέλεκα	= τελετή, τελευτή, εκτελεστικός, επιτέλεση, ανεκτέλεστος
κοσμίως	= κόσμιος, κοσμοτάτη (διαγωγή), διακοσμώ, διακοσμητής, αδιακόσμητος, κόσμημα
κομᾶ	= κόμη, κόμμωση, κομμωτής, κομμωτήριο, κομήτης (=αυτός που έχει κόμη, το γνωστό ουράνιο σώμα)
μισεῖν	= μίσος, μισώ, μισητός, θεομίσητος, λαομίσητος
ἐπιτηδεύματα	= ἐπιτήδες, ἐπιτήδειος, ἐπιτηδευματίας, ανεπιτήδευτος
βλάπτει	= βλάβη, βλάβιμο, αβλαβής, βλαπτικός, φρενοβλαβής
ὠφελείσθε	= ωφέλεια, ωφέλιμος, ωφέλημα, ωφέληση, ανωφελής
ὄψεως	= όψη, πρόσοψη, άποψη, προσόψιον
φιλεῖν	= φίλος, φιλία, φιλικός, προσφιλής, φίλτρο, φίλημα, αφίλητος, φιλώ

Ποιητικά σχήματα

Αντιθέσεις..... «οὐδεμιᾶς ἀπελείφθην πώποτε, ἀλλὰ πάντα...», «μετὰ τῶν πρώτων μὲν... μετὰ τῶν τελευταίων δὲ», «τὰ μὲν γὰρ τοιαῦτα ἐπιτηδεύματα ...ἐκ δὲ τῶν κινδυνεύειν», «οὐκ ἄξιον ἀπ' ὄψεως... ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων», «πολλοὶ μὲν γὰρ μικρὸν... ἕτεροι δὲ»,

Πολυσύνδετο..... οὔτε τούς ιδιώτας οὔτε τὸ κοινόν, «οὔτε φιλεῖν οὔτε μισεῖν ... ἀλλ' ... σκοπεῖν»,

Υπερβολή..... «οὐδεμιᾶς ἀπελείφθην πώποτε...», «πάντα τὸν χρόνον... ἀναχωρῶν.»

Ερμηνευτικά σχόλια

Σχολικό εγχειρίδιο, σελ. 107.

Εργασίες

1. Σχολικό εγχειρίδιο, σελ. 108, άσκηση 1.
2. Σχολικό εγχειρίδιο, σελ. 108, άσκηση 2.
3. Να αναγνωριστούν συντακτικά τα απαρέμφατα των αποσπασμάτων.
4. Να γραφτούν τα παραθετικά: *κοσμίως, μεγάλων, κακῶν, (κ)άγαθὰ*
5. Το παράλληλο απόσπασμα αναφέρεται σε χαρακτηριστικό του Περικλή που δεν τον εμπόδιζε να αναδειχτεί σε σημαντική πολιτική μορφή. Ποιες ομοιότητες παρατηρείτε σε σχέση με το λόγο του Μαντιθέου;

* Παράλληλο Κείμενο

Μετά δε απ' αυτά, όταν ο Περικλής αναμείχθηκε στην πολιτική και διακρίθηκε για πρώτη φορά, σε νεαρή ηλικία, όταν αμφισβήτησε τη λογοδοσία του Κίμωνος για τις πράξεις του ως στρατηγού, το πολίτευμα έγινε ακόμα πιο δημοκρατικό. Καθ' όσον απέσπασε από τους Αρεοπαγίτες ορισμένες αρμοδιότητες και προ πάντων προέτρεψε την πόλη να αποκτήσει ναυτική δύναμη, πράγμα που είχε ως αποτέλεσμα να πάρει θάρρος ο λαός και να συγκεντρώσει σταδιακά όλη την πολιτική εξουσία στα χέρια του.

(Αριστοτέλης, Αθηναίων Πολιτεία 27, 1)